—પહેલી ચોપડીના—

“ડિકટેશન શિક્ષક” ભા. ૧

સર્વ હક સ્વાધીન

કિંમત ૦-૨-૬

પોસ્ટેજ જુદું

આગસ્ટ

સને ૧૯૨૪

છગનલાલ મોતીરામ શાહ,

“મુખગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા શાહપોર-સુરત

છગનલાલ મોતીરામ શાહ શાહપોર—સુરત

-: પહેલી ચોપડીના :-

ડિકટેશન શિક્ષક

-: ભાગ ૧ :-

રચનાર:—છગનલાલ મોતીરામ શાહ,

"મુખગણિત શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.

રચનારનુ ઠેકાણુ —શાહપોર,-સુરત

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ,

પ્રસિદ્ધ કરવાનુ ઠેકાણુ—શાહપોર,-સુરત.

સુરત, બરાનપુરી ભાગળ ભાજીવાળી પોળમા આવેલા શ્રી 'અબિકા વિજય' પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા હરગોવનદાસ હરકીશનદાસે છાપ્યુ

સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૮ મી] [પ્રત ૨૦૦૦

સવત ૧૯૮૦] [તા ૧-૮-૨૪.

કિંમત અઢી આના (પોસ્ટેજ જુદુ)

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

—: પહેલી ચોપડીનો :—

" ડિકટેશન શિક્ષક."

પાઠવાર અઘરા શબ્દો.

પાઠ ૧	પહેલાં	દીવા	બાળક	દેવળમાં
દિવાળી	કેટલાક	મૂકે	બહુ	સોમવાર
અક્ષર	લીપેગુપે	સારૂ	હરખાય	ફેકે
ઊઠયાં	ખડી	જમવાનુ	પાઠ ૨	મગળ
નિશાળમા	ચુના	લુગડા	ત્રીજો	બુધવાર
સઘળાં	ધોળે	ઘરેણા	છેટલો	ગુરુવાર
છોકરા	સેવ	ઘાલે	વિષે	બેસાડે
થોડેક	પાપડ	દારૂખાનુ	સવારથી	મુસલમાન
છોડી	સજોરી	ફોડે.	સુધી	જુમેરાત
આગળ	સુંવરા	ગીત	ગણાય	શુક્રવાર
વળી	નટલા	બંધા	રવિવાર	શનિવાર
ત્રણ	આગણામા	દિવસમાં	નિશાળો	સાતમો
વરસમાં	સાથીઆ	ફટાકડા	રવિ	સાત
મ્હાડા	પુરે	ફડફડ	સુરજ	અઠવાડીઉં
ભેગી	બારણે	ફુટે	સાહેબ	ચોથો

પાંચમો	વગાડવાને	કુતરો	ગુરુને	ટોપી
પાઠ ૩	મોગરી	કેળુ	મળશે	ધોતલી
નિશાળ	અંદર	દાડમ	જ્ઞાન	અંગરખી
રહ્યો	અહીં	માટીનાં	જુદુ	મંગાવી
ફરતી	મહેતાજી	બનાવેલાં	આળસ	મનુ
દરવાજા	પાટીઆંની	નહિ	અંગ	જોડીઓ
પાટીઉ	સીસી	મઝાની	સંગ	નહિ
ચંચળ	નકશા	પાઠ ૪	ચોરી	દરજીને
બતાવુ	નકશો	નિશાળીઆ	ચિત્ત	બોલાવીશ
ફૂલઝાડ	ચિત્રો	શિખામણ	શિક્ષા	કરાવીશ
ચંપેલીની	ટાંગેલાં	ઇશ્વર	નહિ	સાંજે
વેલ	કાઢેલાં	જ્ઞાન	નીસરી	બજારમાં
ગુલાબના	ખુણામાં	નિત્ય	પાંસરૂ	લેધી
છોડ	ઘોડી	પરોઢીએ	પાઠ ૫	સુરવાલ
કસરત	લખોટાનુ	ઊઠીને	લુગડાં	ફળીઆના
બધાંને	ચોકઠુ	દાતણ	લાગ્યો	કોટ
વાવટા	કબાટ	નાહ્યા	પહેરેલા	દેખાય
રમત	ચોપડીઓ	પાઠ	છોકરુ	મણી
ધટ	ઘોડો	કહ્યું	થઇશ	સાંભળીને

ઘાઘરી	ફાટલા	દીલમાં	દસમુ	પાઠ ૮
ઓઢણી	ખસ	નાથ	બેસશે	સગાં
બદન	ધોવડાવવાં	પાઠ ૭	વારૂ	વહુ
પાઠ ૬	ધોનાર	વરસગાંઠ	કયારે	ભત્રીજો
ચોકખાઇ	ધોઈ	ભાગ્યો	બારમુ	થાઉ
ચોકખા	ચોળવુ	કર્યો	ક સાર	ભાણેજ
કાસમ	ડાઘા	કયારે	ભાણો	કહેવાઉ
કપડાં	વાડા	આપ્યા	બોલાવ્યાં	ફુઓ
પહેરણ	આંગણામા	અડાડયો	મ ડયો	માસી
ધૂળમાં	ગ દવાડ	જગુભાઇ	ભાત	માસો
રમ્યો	ગ દી	ઊઠીને	કઢી	પીતરાઇ
જોઉ	માદાં	ઝટ	અડાડયો	મોળાઇ
નાહુ	વિષે	આઠમુ	સૌ	મસિઆઈ
ડીલ	કવિતા	બેઠુ	ધોઇ	ફોઇઆત
ચોળીને	શીખવુ	પૂછયુ	ઊડયાં	સાળીઓ
નાહતો	ઓટલો	કહ્યુ	પાન	સાવકાં
ગ દી	ચોકખુ	સાંભળી	સોપારીનાં	દૂધભાઇ
ગ દો	સૌ	બોટયા	બીડાં	જમાઇ
અડાય	મુખડુ	મહીના	આપ્યાં	સાસુ

સસરો	સભાળે	ભણાવી	મટુભાઇ	બેસીશુ
વેવાઈ	જાત	રહ્યા	કનુભાઈ	શેતરંજી
વેવાણ	ગભરાતી	બારણા	ક્યાં	પાંદડાં
પાઠ ૯	ખૂશ	પૂછે	આશોપાલવ	કુલડીઓ
વિષે	ઉંચાડવાને	ઉતર્યા	ઝાડ	પાથરણુ
કવિતા	માંદો	અહીં	શંભુભાઇ	આવ્યુ
બહુ	ઓસડ	ગાદી	લઇશુ	સીધી
હરખાઉ	પેટ	બધુ	વિના	બેસાડ્યાં
જાઉ	સૌથી	લીધુ	પોંઆ	બબ્બે
ચાંપે	હેત	જોયુ	ધાણી	થાળી
સાથ	પાઠ ૧૦	માંડયુ	વઘારેલાં	વાડકો
ભીડે	ત્યાં	વખાણ	મીઠાં	ચટણીની
બાથ	બોલ્યો	કર્યા	લીંબુ	મૂક્યાં
ધવરાવે	પ્રમાણે	કહ્યું	દરાખ	વાડકામાં
ખોળા	સોરાબજી	કહેવાશો	નારંગી	માંડયુ
પંપાળીને	ઓરડામાં	પાઠ ૧૧	ખારેકી	તૈયાર
દુખડાં	કહ્યું	ઉજાણી	દળનો	ધોઇ
પંખી	બોલાવ્યો	પીરસ્યાં	લાડુએ	નાખ્યા
કલોલ	આવ્યો	બબ્બે	શેરડી	ખૂબ

મઝા	જીત્યો	પાઠ ૧૪	માધુ	સોળ
પાઠ ૧૨	સઢવાળી	પાળ	ફોડીઓ	પાડ્યા
હોડીની	પૂછીશ	પથરે	છૂંદે	કહ્યું
એકડા	સુંદર	ફેંકાફેંકી	દુઃખ	યાદ
જોઇશુ	પાઠ ૧૩	ધડાધડ	ચીનુભાઈ	ભૂલીજ
તળાવના	મળ્યો	માર્યા	શકતી	ગજા
જુઓ	મઝાનો	ડાહ્યો	તળેથી	ઉપરાંત
વાદળી	ખડ	ઊઠ્યો	નીકળવાને	પાઠ ૧૬
દોરી	ઈનામમાં	દેડકો	દાજા	એનઘેન
ખેંચે	કાંચળી	પ્રાણીઓને	આપણે	ડાહીનો
દોડે	કરાવીશ	બધ	ઢોર	ઘોડો
ધીરૂની	માણેક	સંભાળીને	સંભાળ	નક્કી
રામુની	મળ્યું	દુઃખ	તેટલુ	છુટો
પછાડી	રડ્યા	નુકસાન	વખતસર	છૂટ્યો
જગુની	વિના	હાણુ	સાફ	કઇ
સરત	મોકલશો	પાઠ ૧૫	નીરવાનુ	વારૂ
ઉમેદની	પરીક્ષામાં	પ્રાણી	જાણ્યુ	દાવ
નબળી	રડાવશો	દયા	સૌને	જણ
જણાશે	ડાહી	ખીજ્યા	બળદને	થાઉ

ખોળામાં	રહ્યો	વખાણ્યો	સીમમાં	લાગ્યું
માથુ	મૂકનારને	ઊડયો	બકરાં	ગભરાઇને
મૂકીને	ઓળખ	મંડયો	દહાડો	માણસોએ
બંધ	શંકર	પાવડી	અમથી	નાખ્યાં
વાંસા	શાબાશ	દીઠી	બૂમો	તેટલાંજ
આંગળી	ઉતારી	મૂકયો	આવ્યો	સાંભળી
મૂકવા	દીધો	કાપ્યાની	ધાએ	ખેડુત
તૈયાર	પાઠ ૧૭	નીકળ્યા	એટલામાં	બગાડ
મૂછ	ચપ્પુ	પૂછયુ	આસપાસ	કર્યો
સમજ્યો	ગમ્યો	સૌએ	ખેતરવાળા	કહ્યું
નહિ	આણ્યો	સાંભળીને	દોડી	જુઠું
પૂછું	પૂછયુ	ખોટુ	જોયુ	છેતર્યાં
મૂકી	દેશાઇ	કર્યું	પૂછયુ	નુકસાન
હોશિયાર	લલ્લુ	સાચાબોલુ	કયાં	યાદ
સેળભેળ	ગાળો	પાઠ ૧૮	ત્યારે	સપડાય
સંતાવા	જુઠુ	વાત્ર	હસવા	જુઠાણું
છૂટશે	ઘણુ	મશ્કરી	બાપડા	જલદી
અડશો	હેત	પસ્તાય	શરમાઇ	જુરો
છોડી	દહાડો	બચ્ચાં	ખોટુ	——

પાઠ ૧૯	બચશો	ભિખારી	પ્રભુ	શિકાર
શિઆળ	ખુશીથી	અહી	વીસરૂં	બચ્ચુ
દેડકાં	રહીશુ	કયાં	અગણિત	રૂપાળુ
જુકિત	અહી થી	લુગડાં	કર્યાં	દોડાવી
તળાવમાં	જવાશે	આધળો	ઉજાસને	મૂકયો
મૂકી	વારાફરતી	ખાઉ	ઉપયોગી	પકડયુ
માંડયુ	મોંમાં	મળ્યુ	દામ	ઉપાડી
પૂછવા	ઘાલીને	રસ્તેથી	વરસાદેથી	માંડયુ
અલ્યા	ત્યાં	અપ ગ	ભે સને	દીધુ
દુઃખ	કબુલ	ચાલ્યા	દૂધ	એકદમ
કહ્યું	દૂર	ગજવામાં	દહી	છલ ગ
દયા	પ્રમાણે	પૈસા	સૌ	રાત્રે
સગાં	રસ્તામાં	સેવ	ઠામ	દેવતાઇ
વહાલાંએ	પાઠ ૨૦	દુકાનેથી	ફૂલ	પુરૂષને
વિચાર	દુઃખ	પાઠ ૨૧	બનાવ્યાં	ગરીબડી
સાભળતાજ	જાણનાર	ઇશ્વરનુ	પાઠ ૨૨	દયા
ઊઠ્યાં	અન્ન	વિદ્યા	સરદાર	પરમેશ્વર
નહિ	ભૂખ્યો	ચ દ્ર	સ્વપ્નુ	બન્યા
બાંધ્યું	કનુ	કદી	જંગલમાં	દશાનો

પાઠ ૨૩	નીકળાત	નાખતો	લુલાં	પાઠ ૨૬
રૂપાળુ	પૂછયું	છૂટી	આંધળાં	ચતુરાઇ
ઉંદરડી	હમેશાં	ફેણ	દીકરો	તરસ
રસોડાના	પૂછીને	છોલાઈ	સાંભળ	વાડામાં
ભઠારીઆમા	પાઠ ૨૪	નીકળ્યુ	તીર્થ	કુંજો
રોટલી	કીડી	પહોંચી	કાવડ	થોડું
લોડુ	નદીના	વાગેલે	દુઃખ	કાગડો
ભોંય	કાંઠા	ઠેકાણે	મનસુબો	બેઠો
ખૂશ	પીપળાનું	વળગીને	તૈયાર	ચાંચ
આણ્યુ	પોલમાં	ચટકા	બેસાડયાં	ઘાલતો
બિલાડી	ઝેરી	દીધા	પિતા	ફાંફાં
મૂકેલી	રસ્તા	પછાડી	ખાધે	માર્યા
મઝાની	પખી	પછાડા	સૌને	બાજુએ
મઝાનુ	બેસતું	ઝાઝી	અચરજ	પહોંચે
મણા	ફુંફાડા	લીધો	સંતાપ	જોયું
ઉંદશીઉ	ઉડાડી	પ્રાણજ	સઘળાં	ઉડું
ભોગજોગે	મૂકતો	પાઠ ૨૫	આશિષ	જણાયુ
પેઠી	ઉંદર	સેવા	પ્રભુએ	વિચાર
દુઃખનો	દડકાં	ઘરડાં	લે'ર	લાગ્યો

એટલામાં	ધીરજ	સાંભળી	દહાડીઆને	દીધાં
ઉપાય	કઠણ	મલકાવી	આપણે	ત્રીજે
સૂઝી	જલદી	કાળુનેએ	ભાણુ	ઝાડુ
આવ્યો	મુકાય	બાથમાં	બૂડે	લાવ્યા
કેટલાક	સો	લીધાં	પુરૂ	પાથરા
કાંકરા	પાઠ ૨૭	બચ્ચીઓ	બધાંએ	ભર્યાં
માંડ્યા	કાપણી	ભાથુ	દાતરડાં	માંડ્યુ
નાખતો	પટેલ	ઉનો	હાથમાં	દેખાવ
આવ્યુ	થાકીને	રોટલો	ચાસ	ખળી
ત્યારે	મહેનત	દાદીઆએ	ત્રણત્રણ	આગળ
બોળી	ઘઉં	થોડુ	ચચ્ચાર	પહોંચ્યા
પહોંચી	દહાડો	માખણ	આથમે	હસતાં
તેટલું	આથમતાં	આપ્યું	પાઠ ૨૮	ઉતાર્યાં
પીધુ	વઢાઇ	મરચાં	ઘઉંના	ભાર
મટાડી	દિવાળી	આદુ	પાથરાને	ખળીમાં
ચાલ્યો	દાદાજી	ચટણી	દહાડા	ઢાલવ્યો
બધુ	વઢાશે	વ તાકનુ	ખેતરમાં	કેટલેક
છુપાઇને	મદદ	શાક	તડકે	કાઢવા
બોલ્યો	સાદ	ભૂખ્યા	સુકાવા	સો

૧૧૯૨૨

બળદના	પાઠ ૨૯	વાળુ	ચ દ્રમા	ઝાંખો
હાલરાને	કાપણી	ઇશ્વરનું	ત્યાંસુધી	કામઠા
પમર	ઉમ ગે	પાઠ ૩૦	નીકળ્યા	પાતળો
ફેરવતી	વાદળીઓ	દીસે	બોલ્યો	વળેલો
પટલાણી	સદાય	તૈયાર	દહાડો	ત્યારપછી
કેટલાક	ઉભરાયો	કુ ડાંમાં	સાંજે	છેવટે
ઉપણીને	સુ દર	છુટ્ટુ	મેદાનમાં	થાળી
કુ વળ	ફાલ	ગોળ	નીકળ્યા	ઊગે
ઢગલા	લણીએ	સરસ	ઉતરી	ત્રીજે
છેવટે	ખ ત	પિલાય	બોલ્યો	અ ધારી
ખેતરમાં	ધરીને	છુટા	વિષે	પેઠે
ખળીમાં	વાંકુ	ટોપલામાં	બોલું	ઝગઝગે
ઉજાણી	દાતરડું	કુ સાં	થાળી	વધારે
ખૂશ	કુ ડાં	ઊડી	જેવડો	દેખાતા
કારભાર	ઢ ગલો	કોથળાઓ	ગોળ	જુઓ
માતોજ	હૈયે	હાથોહાથ	ઊગે	વાદળાં
ડાહી	લણણી	પાઠ ૩૧	ત્યાંસુધી	ચઢી
હોંસીલી	સર્વે	આકાશની	ચ દ્રમા	પાઠ ૩૨
છોડી	મૂકો	સહેલ	અજવાળુ	વરસાદ

બેસાડ્યાં	દરીઆમા	માંડ્યા	નઠારી	મટોડી
આવ્યાં	થોડોક	ખોદતું	દેડકે	સુકાય
લાગ્યાં	ખેંચી	ચાલ્યુ	તાણી	કઠણુ
મનુ	રથમાં	કાદવ	પાઠ ૩૩	ધારવાળા
એટલા	જોડેલા	ખેંચી	ઢેફુ	પથરાના
વાદળાં	ખેંચનાર	બિચારા	પત્થર	કકડા
ઢંકઇ	પાઠ ૩૨-૨	પછડાતા	રેતી	ઘસાય
મોઢાં	થોભ્યાં	તણાઈ	પ્યાલુ	કાંકરી
જોઇતાં	રહ્યાં	છેવટે	નીતર્યું	ગોળ
રમાવાનુ	ચોકખી	તળાવ	રસ્તા	ઝીણી
સાંભળી	રથમાં	નદીમાં	ઘસીએ	બાંધવાના
ઝાડ	મઝા	ત્યાં	ભુકો	રસ્તા
પાલો	ગામડાં	તૈયાર	મટોડી	સાહી
દહાડા	ઝાડો	બંધ	ડહોળુ	ચૂસી
ભોંયમાં	મઝા	દોડી	ઠરે	પાઠ ૩૪
નીકળાતું	છોડી	ઘેબરીઓ	ઘસડી	માટી
ભૂખે	અહીં	રોટલી	નદી	ભર્યો
હમણા	પડ્યુ	કારેલાંનુ	તળાવમાં	સી ચ્યા
તળાવ	એટલું	નેવજે	કાદવ	નાખ્યું

ઈંટવાડો	લીધી	ઝીણાં	ધમણ	છયું
અહીં	કર્યો	વાડકીમાં	ચલાવતા	તેમણે
કેટલાંક	ગજવામાંથી	વાડકી	બેઠો	કર્યું
માણસો	ચપ્પુ	સુકવીને	સળીઓ	લોઢાનો
ભોંયમાંથી	કર્યા	ભઠ્ઠીમાં	ચળકતો	ત્યારે
ખોદતાં	વચમાંથી	વાસણો	દેવતામાં	લોઢું
ઈંટ	દબાવી	ગોળી	ખૂબ	ચળકે
નળીઓ	વાડકી	ગાગર	તપાવ્યો	ટીપો
બનાવતાં	મોતીએ	ઘડા	લાલચોળ	બે ચાર
પીળી	માંડયો	કોઠી	એરણ	મે
ધોળો	દબાવે	કોઠીઓ	હથોડા	સોનુ
ભુરી	ભાંગી	તૈયાર	ટીપ્યો	રૂપુ
સુકી	કેટલુંક	પાઠ ૩૫	ટીપવાથી	તાંબુ
તપાસી	ઝટ	ધાતુઓ	સળાઓ	પિત્તળ
કઠણ	ઉતરી	મૂકયો	લાંબો	ચળક
પછાડવાથી	માટીમાં	પૂછયુ	પાતળો	ટિપાય
ભાંગી	કાણું	સમજયો	જતરડામાં	પેટીમાંથી
જણાઇ	કચુક	પિત્તળ	ખેંચી	કાઢયા
ચીકણી	ઘાટ	લુહાર	કર્યો	[illegible]

તાંબાનો	ઢગલી	લગભગ	ચીરૂ	પહેરવાના
ઝાંખો	પાઈ	આવ્યો	માથા	કપડાં
લોઢાનો	પૈસા	કણુ	મુદર	તૈયાર
ઓછાવત્તા	ઢબુ	આપ્યા	ભૂખે	મોટાઈ
કલાઈ	અધેલા	ત્રણ	સાંભળી	જોઇતી
સીસુ	તાંબાનાં	આઠ	તોલે	કોદાળી
જસત	તપાસી	વટાવ્યા	નાકુ	સાંભળતી
પાઠ ૩૬	સૌ	તેમણે	લાકડાનો	ઊઠી
નાણુ	વધારે	પદર	સખત	વઢી
કાઢ્યા	કોથળી	ઊઠ્યા	ઘાલે	લોઢુ
ત્રીજો	રૂપીઓ	સલામ	માથુ	ખોદી
વાત	અડધો	પાઠ ૩૭	ફાટફાટ	કાઢી
ત્યાં	પાવલી	કુહાડી	નાકામાં	બિચારીને
દુકાનમાં	બેઆની	સોય	દોરો	દુઃખ
બેઠા	બતાવ્યાં	લક્કડફોડા	સુખ	ભઠ્ઠીમાં
ઓળખતા	રૂપાના	તકરાર	અણી	બળવુ
બોલાવ્યા,	કોથળીમાંથી	પાનુ	ચળકાટ	પડ્યુ
શેઠની	મહોર	ધાર	ક્યાં	ત્યારપછી
આગળ	કાઢી	લાકડા	હોઉ	બધાં

પેદા

પાઠ ૩૮

ફૂલઝાડના
કયારા
ગોળ
ચોરસ
ત્રિકોણ
કર્યાં
રોપ્યાં
ગલગોટા
મોગરા
જુઓ
દાડમ
લટકે
જમરૂખી
જમરૂખ
પંખીઓ
બેઠેલાં
ડાળી
કાણાં
કાણાંવાળુ
લટકતુ
આંગળી
પૂછયુ
મધપુડો
મધમાખીઓ
મધ
કુવા
કોસ
થાળા
લલકારતો
જીવતાં
લીલાંછમ
દેખાતાં
ખૂશખૂશ

પાઠ ૩૯

છોડવા
વચ્ચે
છોકરાં
વિષે
ઉખેડી
ભોંયમાં
મુળીઉ
મુળીઆ
વિના
ઉભુ
થડમાંથી
દાંડીઓ
ફૂટેલી
ડાળાં
ડાળીઓ
પાંદડાં
લાંબુ
ખીલશે
બતાવુ
જોવુ
સુધી
એટલે
સમજાશે
સુકાઇ
ભોયમાંથી
ઉખેડી
સુકાઇને
વધીને
ઉંચા
પેઠે
પથરાય
કોહળાનો
વેલા

પાઠ ૪૦

આંબા
સિવાય
શકશો
વડ
પીપળો
આમલી
લીમડો
ઘણાં
છોડવો
છોડવામાથી
મુળીઆં
વાંકાં
ઉંડાં
ઉતરેલાં
મૂળમાંથી
ફૂટેલાં
વધે
પાંદડાં
ટટાર
મોઢા
ઉંચું
પાતળું
ફૂટે
ડાળામાંથી
ચામડી

થડને	લીલુ છમ	ભોંય	ગાંઠા	ઝાદલાઇને
છાલ	કંઇક	પથરાય	પાંદડાં	ઊકડજે
ખરબચડી	પાંદડાં	થડ	ફૂલ	દાતણ
કઠણ	ફૂલ	મુળીઆં	પાઠ ૪૨	ધોળજે
ઝીણાં	ફળ	જણાતાં	ધનુના	ઢીલો
પાતળા	પૂછ્યુ	ઉખેડ્યો	લાવ્યા	ડીટુ
ફૂલ	તુરીઆ	બતાવ્યાં	સૂઈ	તોડી
ફળ	ગલફીના	કર્યું	ઊંઘમાં	ચૂસી
ઊગતાં	વળગીને	પાતળા	ક્યાંથી	રસ
ઘણાંખરાં	ચઢે	ટુકા	વાસ	ફેંકી
લાકડાં	દોરી	ભોંયમાં	બાઝી	નાખજે
બાળવાના	વળગી	ઉંડાં	વધતી	પાઠ ૪૩
મેજ	માંડવા	ઉતરતાં	વધીને	ભેંસ
ખુરસી	ચઢ્યાં	દોરડી	ડીલ	ધીમેધીમે
ખાટલા	પથરાઇ	દોરડા	ખારો	હીંડે
પાટલા	વીંટળાઇને	વાળીએ	ગોટલો	ભસતો
પાઠ ૪૧	તરબુચ	ફૂટેલા	ગોટલામાં	શીંગડાં
વેલા	આરીઆના	થોડે	જતન	માંડી
ધનજી	દેખાય	અંતરે	કર્યુ	હલાવતી

અમળાઇને	વાગોળવુ	પત્થર	ઉંચકીને	ભેસનુ
તૂટી	નીચલુ	છુટા	ભૂલ	જાડુ
તોડવું	જડબુ	દહાડો	સોબત	મીઠું
પડતુ	ઉપારે	ટોળામાંથી	મોઢુ	ગુણ
વારૂ	ઊઠે	છટકી	પુછડી	દોહી
ઉપલા	ફાટ	મળ્યુ	ખરીમાંએ	ઠડુ
જડબાના	વધારે	ડુંગરા	ફાટ	ઉનુ
દાંત	હીડે	રસ્તે	વાગોળે	દોહ્યા
નીચલા	શરીર	ભૂખે	યાદ	બગડી
વચ્ચે	જાડુ	લાગ્યુ	વચ્ચે	દોહવાનું
ઘાસ	કાદવમાં	ચઢવાનુ	પાતળા	વાસણ
તૂટી	ખાડા	ચઢી	મજબુત	ચોકખુ
કોળીઆ	તળાવ	ઠરતા	શરીર	આંચળ
ઉતારી	જોરાવર	કુદવુ	કૂદી	ધોઇ
ધરાય	વગડાઉ	કુદકો	દોડી	નાખવાં
વાગોળે	પુરી	ગબડયુ	જાડુ	વધારે
પેટમાં	પાઠ ૪૪	ચત્તુંપાટ	ઊનનો	નીકળશે
મોંમાં	બકરૂં	શોધવા	પાઠ ૪૫	કેટલાક
નિરાંતે	ઘેટુ	નીકળ્યો	દૂધ	દેનારાં

સારૂ	પસદ	પુછડી	પરસેવા	પોપટ
ખવરાવવાથી	ડાહીઆ	ઢાંઝે	ફૂટતો	સમડી
જાણુસો	બનાવ્યો	માંસ	સૌથી	કબુતર
દહી	ટીપુ	હાડકાંના	છેલ્લો	આવડે
છાશ	ચાલાક	કકડા	એકાદ	કીડા
માખણ	કારકુન	ચાટવાનુ	ઘણી	જીવડા
તાવીને	ઠરાવ્યો	દાંત	રહ્યો	બાંધે
શિખંડ	ગુપચુપ	અણીવાળા	ઊડ્યા	ઈંડાં
બાળીને	બાલ્યો	મોઢાના	પાઠ ૭૭	ઈંડામાંથી
પેંડા	પ્રાણી	આગલા	પંખી	બચ્ચાં
ઉકાળીને	ગંધ	તીણા	મોઢું	ત્યાંસુધી
દૂધપાક	એકદમ	દાઢ	ક્યા	ભોય
બાસુદી	ત્યાં	કકડા	ઠેકાણે	આંગળાં
પાઠ ૭૬	શિઆળ	જડબાં	ડીલ	છુટાં
કુતરો	સાંભળી	હલાવના	પીછાં	પરથી
ચશ્મા	કહ્યું	ઊંઘના	પુછડીમ.અ	જોડાએલાં
પ્રાણી	અહી	ઝોકાં	ટાઢ	બતક
બચ્ચે	બોલાવ્યો	નાંની	પાંખોવાળા	જળકુકડી
છેલ્લા	તૈયાર	બને	કાગડો	સિવાય

પાઠ ૪૮	પછડી	વળેલી	પ્યાલાં	ખાંડ્યુ
પોપટ	ડીત	સીધી	લોટામાં	નટુ
કાગડો	પીછાં	થોડુંક	લીધું	સૂતું
પાંજરૂ	ઊડા	નાખ્યું	વાદળી	ઉતારી
બહુ	બાધો	ભાગ્યુ	કાઢ્યા	ઝોળીમાં
ભૂખ	વધારે	કૂદતો	પ્યાલુ	સૂવાનુ
ભૂખ્યો	મોંમાં	ઊડીને	નાખ્યો	રડાવ
માડ્યુ	લુચ્ચા	પાઠ ૪૯	હલાવ્યુ	પાસુ
સાંભળી	આવ્યા	આણવાં	નારંગી	પાગરા
તરબુચનો	હાઉ	રંગનાં	સુંદર	દોરણા
મૂકયો	વચ્ચે	પડીકાં	કંકુ	ઓરડામાં
માસ	આટલો	લાવ્યા	હળદર	સળીઆ
ધારાને	જીવજંતુ	કયાં	વાદળી	ધૂળ
વિચાર	કોહેલુ	જુદાજુદા	મેળવ્યો	લુગડાંનો
કર્યો	સળેલુ	બનાવતાં	જાંબુડો	ઝાપટી
ઓળખતા	આગળામાં	આવડે	મેળવી	ઘોડીઆના
નહિ	પાછળ	પડીકા	મેશના	મોભમાં
આપણે	આગળ	શીખવ્યુ	પાઠ ૫૦	ભમરીઓ
એઉન	છેડેથી	જોઉ	પારણુ	પુતળાઓ

જા'ઝુડી	હાલરડુ	ચાતરણ	તળાઇઓ	ઊંઘીને
ગુલાબી	૨ ગીત	ચઢાવું	ચ્યનાથ્થ	ઊઠશો
ઘોડીઆના	પોઢો	પઠાવુ	ફૂલડાં	લાડકડા
ગોદડીએ.	રસીલા	સૌને	સૂવાની	ધાણાશ
પાથરી	ઝુલાવુ	મઢાવુ	બિછાવુ	ભજવે
ઝુલાવવા	જડાવુ	મખમલ	દોરીએ	
ડુમણ	પધરાવુ	મશરૂની	હિચોળુ	

કઠિન શબ્દો.

ઊગતાં, ઊઠીને, ઊઠું છુ, ઊઠ્યા, ઊઠયો, ઊઠયા, કૂદી, ચૂસી, છૂટશે, છૂટયો, તૂટી, પૂછવા, પૂછ્યુ, પૂરે છે, ફૂટ, ફૂટેલા ફૂલ, ફૂલઝાડ, બૂમો, ભૂખ્યો, મૂકુ છું, મૂકયો, સૂઈ, સૂઝી, સૂવુ.

ઈજા, ખીજ્યા, ખીલશે. ચીકણી, ચીતરેલ, ચીરૂ છુ, જીત્યો, જીતતાં, ઝીણી. ટીપવાથી, ટીપ્યો, ડીઠ્ઠુ, તીણા, તીર્થ, ત્રીજો, દીકરો, દીકરી, દીધો, દીલ, દીવા, દીવાધેન, દીસે, ધીરજ, ધીરૂ, નીકળતો, નીકળ્યુ, નીચલુ, નીતર્યું, નીસરી, પીછાં, પીતરાઈ, પીધુ પીપળો, પીરસ્યા, પીળો, ફકીર, બાતો, લીધો લીમડો, લીલાછમ, વીટળાઈ, શીખવ્યુ, સીસી.

કુજો, ખુણો, ખુશી, ગુણ, ગુરુ, ચુનો, છુટા, છુટું, છુટ્ટો, જુઓ, જુઠુ, પુરી, પુરૂ, પુળા, ફુઓ, બુધ, ભુકો, સુખ.

કુતરો, કુલડી, ખુરસી, ઘુઘરા, ઘુમણુ, દુખડાં, દુઃખ, પુછડી, પુરુષ, ફુલડાં, મુખડુ, મુદર, લુગડાં,

સુકવી, સુરજ, ગુપચુપ, જુમેરત, નુકસાન પુતળીઓ, સુરવાલ, મુસલમાન

અંગ, અંગરખી, અંતરે, અંદર, અંધારી, ઈંટ, ઇંટવાડો, કંઈ, કંસાર, ખંડ, ગંદવાડ, ગંઠા, ગંદો, ગંધ, બંધ, ઘંટ, ચંદ્ર, ચંદ્રમા, ચંચળ, ચંપેલી, જંગલ, જંતુ, પંખી, પંદર, પંપાળી, ઠંડુ, ભંડારીઉ, મંગળ, મંડ્યો, રંગ, વંતાક, શંકર, શંભુ, સંગ, સંજોરી, સંતાપ, સંતાવા, સંભાળ, હંમેશા.

આંખો, આંગળી, આંગળાં, આગણામાં, આંચળ, આંધળો, આંબા, કાંકરા, કાંચળી, ખાંધે, ગાંઠા, ચાંચ, ઝાંપે, જાંબુડો, ઝાંખા, ટાંગેલા, તાંબુ, દાંડીઓ, દાંત, પાંગરા, પાંચ, પાંજર, પાંદડુ, પાંસરૂ, ફાંફાં, બાંધ્યુ, માંડ્યુ, માંદા, માંસ, માંહે, લાંબુ, વાંકુ, વાંસો, સાંભળતા, સાંભળી.

ઈંડાં, લીંપેગુંપે, લીંબુ, સીંચ્યાં, શીંગડાં, હીંડે.

ઉંચકી, ઉંચુ, ઉંડુ, ઉંબાડવા, ઉંદર, ઉંદરડી, ઉંદરાઉ, કુંવળ, છુંદાય, ટુંકા, ડુંગર, ડુંડા, ફુંફાડા, સુંદર.

ઊંઘ, છૂંદી, છૂંદ.

તે, મ, ભેસ, ખેંચાય, પેડા, લેધી, ખેંચે, ફેંકે, ભોય, મોં, પૈઆ

જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.

ચિનાઇ, સિવાય, દિવાળી, નિશાળ, નિશાળીઆ, પિલાય, નિરાંત, બિચારા, બિછાનુ, બિલાડી, ભિખારી, વિચાર, શિઆળ, શિકાર, શિખામણ, સિવાય, પિત્તળ, નિત્ય, હિચોળુ.

ઉકાળી, ઉખેડી, ઉખેડ્યો, ઉજાસ, ઉડાડી, ઉતારી, ઉપાડી, કુહાડી, ઝુલાવુ, ઝુલાવવા, તુરીઆં, મુકાય, મુળીઉ, મુળીઆ, રૂપાળુ રૂપીઓ, લુહાર, સુકાઇ, સુકાય, ગુલાબ, જુઠાણુ, દુકાન, છુટાય ફુફાડા, ઉઘાડવા

મસિઆઇ, ફોઇઆત, હોશિયાર.

ડીલ, દીલ, ભીખ, જીવ.

કીડી, સીસી, સીધી, ટીપી ઝીણી.

ફૂજ, ખૂમ, ખૂશ, દૂર, ધૂળ, મૂળ, પુછ, ફૂલ, ભૂલ, બૂમ, ભૂખ, દૂધ ઊન.

કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

કનુ, મનુ, ભાનુ, નાનુ, ચીનુ, મટુ, નટુ, છેટુ, બકુ, વહુ, આદુ સાસુ, લાડુ, ધીરૂ, સારૂ. વારૂ રામુ, માધુ, ધાતુ, ઢબુ વાળુ. કાળુ ગુરુ, ટીપુ. પ્રભુ, જંતુ, શંભુ, જાંબુ, લીંબુ, ચપ્પુ લલ્લુ વગડાઉ.

કબાટ, કોટ, ચળકાટ, ઝટ, પેટ પોપટ, ફાટ, પાટ, ઘાટ, અનુપાટ.

આઠ, પાઠ, શેઠ. અડવાડીઉ. ભંડારીઉ

દાઢ, ટાઢ, સઢ.

સાત, સરત, હેત, ખેડુત

સાથ, હાથ, નાથ, બાથ, માથુ, ભાથું.

સાદ, પ્રસાદ, યાદ, ઉમેદ, મદદ બળદ. વરસાદ. પસંદ. એકાદ.

બધ. ગધ. દૂધ. મધ.। અહી. તહીં. દહી.

નહિ રવિ. શનિ. જુકિત.

પાંહડાં, ગોદડી. દહાડો. દોરડું હાતરડુ. દાડમ. દેડકું

જોડાક્ષર.

ઊઠ્યાં. ત્રણ. ત્રીજે. શુક્રવાર. છેલ્લો. રહ્યો. ચિત્રો. ઇશ્વર. જ્ઞાન. નિત્ય. નાહ્યા. કહ્યુ. લાગ્યો. ચોકખાઇ. રમ્યો. ફેલ્લા. ચોક્ખા. ભાવ્યો. કર્યો. ક્યારે. આપ્યા. અડાડયો. મડયો. સર્વે. ત્યાં. બોલ્યો. પ્રમાણે. બોલાવ્યો. માડયુ. પીરસ્યા. બબ્બે. જીત્યો. મળ્યો. પરીક્ષા. માર્યા. પ્રાણી. ખીજ્યા. નક્કી. છુટ્ટો. છુટ્યો. ચપ્પુ. ગમ્યો. આણ્યો. પૂછ્યુ. લલ્લુ. મશ્કરી. પસ્તાય. બચ્યાં. જુક્તિ. અન્ન. ભૂખ્યો. અલ્યા. વિદ્યા ચદ્ર. પ્રભુ. સ્વપ્નું. પરમેશ્વર. રસ્તો. બચ્ચીઓ ઉતર્યા. કલ્યાણ. ચદ્રમા નીકળ્યા. બેસાડર્યા આવ્યા. લાગ્યાં. થોભ્યાં. રહ્યાં. ચોકખી. પત્થર. પ્યાલુ. નીતર્યું. રસ્તા. ભટ્ટી. સીંચ્યાં. ગમ્યુ. નાખ્યુ. મૂકયો. પૂછ્યું. સમજ્યો. પિત્તળ. કાઢ્યા. ઓળખાવ્યા. વત્તા. કાઢ્યાં. બતાવ્યાં. વટાવ્યા લક્કડફોડા. ત્રિકોણ. કયારા. કુર્યા. વચ્ચે. ચઢયા. ઉખેડયો. કર્યું. પત્થર. ચન્તુપાટ. દોહ્યા. ચશ્મા. પ્રાણી. બબ્બે. છેલ્લી. બચ્ચાં. લુચ્ચા. આણ્યાં. શીખવ્યું. બનાવ્યો. બાંધ્યુ.

મળતા જોડાક્ષરો.

મૂકયા. *મૂકયાં. મૂકયુ. મૂકયો. કયારે. કયારા. કયાં. ભૂખ્યો. નાખ્યો. નાખ્યુ. લાગ્યો. સીચ્યુ. પછયુ. ખીજ્યા. સમજ્યો. છૂટયો. ઊઠયા. ઊઠયાં. અડાડયો. મડયો. ઉખેડયો માંડયુ. પકડયુ. બેસાડયા. કાઢયુ. ચઢયુ આણ્યો. વખાણ્યો. આણ્યુ નિત્ય ત્યારે. ત્યા. જીત્યો. વિદ્યા બાદ્યુ. ધ્યાદ્યુ રોપ્યુ. આપ્યુ થોભ્યાં. ગમ્યુ. કર્યું ભર્યું. નીતયુ કર્યા કર્યા માર્યા ઉતર્યા છેતર્યા સર્વે બોલ્યુ. અલ્યા ઓળખાવ્યો ડાલવ્યો. તપાવ્યો બનાવ્યો, બોલાવ્યો ભાવ્યા. બતાવ્યુ શીખવ્યુ. હલાવ્યુ. પીરસ્યુ. દ્દાહ્યા નાહ્યા. કહ્યું. રહ્યુ મળ્યુ નાકળ્યુ.

છેલ્લો. ફેલ્લો લલ્લુ. લક્કડકોડા. નક્કી. લુચ્ચા બચ્ચુ. બચ્ચી. વચ્ચે. છુટ્ટો. પિત્તળ. વત્તા. ચત્તુપાટ. અન્ન ચપ્પુ. બબ્બે

ચોક્ખા ચોકખાઈ. જુકિત ભઠ્ઠી. પત્થર.

શુક્ર ચદ્ર. ચદ્રમા પ્રભુ. પ્રમાણે પ્રાણી. ત્રણ ત્રિકોણ. ત્રીજો. ભત્રીજો. ચિત્રો.

* અનુસ્વારનું ભાન કરાવવુ

ચશ્મા ઇશ્વર. પરમેશ્વર.

રસ્તો, પરીક્ષા, વિદ્યા, જ્ઞાન.

પરીક્ષામાં આવનાર શબ્દો.

અક્ષર, જ્ઞાન, નિત્ય, જુઠું, શિક્ષા, લુગડાં, અઠવાડીઉ, ભડારીઉ, ચિત્રો, ટાંગેલાં, ધોતલી, મસિઆઈ, અગણિત, પુરુષ, ઢગલો, દોરડુ, ફૂટેલાં, શીગડાં, વગડાઉ, ઓઢણી, ગદવાડ, કવિતા, દાતણ, કઢી, દુખડાં, ગાદી, પૌંઆ, વધારેલાં, પાદડાં, ચટણી, તૈયાર, પરીક્ષા, દેડકાં, દુઃખ, નુકસાન, છુદાય, છુદો, છૂટ્યા, હોશિયાર, ચપ્પુ, વખાણ્યો, કાઢ્યા, મશ્કરી, જુદાણુ, જુકિત, બાંધ્યુ, ભૂખ્યો, ઈશ્વર, પરમેશ્વર, વિદ્યા, સ્વપ્નુ, મનસુખો, આશિષ, પટલાણી, દાતરડું, નિતર્યું, પ્યાલુ, પત્થર, ભઠ્ઠી, સીચ્યા, પિત્તળ, ત્રિકોણ, મુળીઉ, પૂછ્યુ, વીટળાઇ, ઉખેડ્યો, તૂટી, નિરાતે, ચત્તુપાટ, ઠડુ, ચશ્મા, જાબુડો, બાસુદી, હળદર, ગોદડી, ચોકખાઈ, અડાડ્યો, અન્ન, તીર્થ, લક્કડફોડા, દોહ્યા, શિખર, જીવજતુ.

બીજા ધોરણના 'અંકગણિતનાં મનોયત્ન'

મજુર થયાના હુકમ નબર તથા તારીખ.

મહેરબાન જામનગર એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેકટર સાહેબની ઓફિસના એ જા ન ૪૪૧ તા. ૨૧-૭-૧૯૧૯ના પત્રમાં જણાવવામા આવ્યુ છે, કે "અકગણિતના મનોયત્ન" પાચ આના આ સ્ટેટની સ્કુલોમા બીજા ધોરણમા

ટેકસ્ટ બુક તરીકે મજુર કરવામાં આવેલ છે

મહેરબાન વાકાનેર સ્ટેટના એજ્યુકેશનલ સક્રેટરી સાહેબની ઓફિસના ન ૫૧ તા ૩૦-૧૨-૧૯૧૯ના પત્રમા જણાવવામા આવ છે, કે—

બીજા ધોરણના

"અકગણિતના મનોયત્ન" પાચ આના

વા હ સા. આ ના ૨૫૦ તા ૧૭-૧૨-૧૯થી આ સ્ટેટની નિશાળોમા **ટેકસ્ટ બુક તરીકે મજુર કરવામા આવેલ છે.**

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજટ ટુ ધ ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે પોતાના હુકમ ન ૭૯' તા ૨-૮-૧૯થી બીજા ધોરણના "અકગણિતના મનોયત્ન" પાચ આના

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કુલોમા

ઇનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મજુર કર્યા છે.

એ જા ન ૨૯૩ તા. ૧૧-૯-૧૯૧૯ ગોંડળ સ્ટેટમા **ઇનામ લાયબ્રેરી માટે મજુર.**

હુ મુ ન ૪૧૬૬ તા ૨૮-૮-૧૯૧૯ રાજકોટ સ્ટેટમા **લાયબ્રેરી માટે મજુર.**